

373

Febrer 2014 • revista mensual
Any 34è • PVP 3,00 €
edita Fundació Roca i Galès

cooperació

CATALANA

Mercat cooperatiu

Les nostres cooperatives: **TEB, grup cooperatiu**

Entrevista: **Joan Tarradellas, ACCIÓ**

ISSN 1133-8415

9 771133 841150

*Referent
Cooperatiu Català en
Prevenció de Riscos
Laborals*

*Nou servei
Vigilància
de la Salut*

*Totes les especialitats
preventives.
A tot Catalunya*

SePrA
servei de prevenció

www.sepra.cat

T. 93 457 41 45
Trinxant 98-100, 08026 Barcelona sepra@sepra.es

Servei de Prevenció Aliè acreditat en totes les especialitats (SP-063-B)

ASSIGEM
SERVEIS EMPRESARIALS

Assessorament i gestió integral especialitzada en
COOPERATIVES, FUNDACIONS
i ENTITATS NO LUCRATIVES

- Comptabilitat, aplicació Pla Comptable, seccions, tancament, Comptes Anuals.
- Obligacions tributàries, Declaracions periòdiques, Impost Societats, Requeriments, Inspeccions, etc.
- Nòmines, Seguretat social, problemàtica laboral, sancions, acomiadaments, etc.
- Temes socials, Assemblees, seccions, constitució i canvis en òrgans d'administració, mediació en situacions conflictives, etc.
- Temes jurídics, contractes, adaptació estatuts, revisió de la gestió tributària, regularització Registres: Cooperatives, Propietat, etc.

PROTECCIÓ DE DADES, Document de Seguretat, inscripció Agència Protecció de Dades

ASSIGEM Serveis Empresarials, Scll
Girona, 38, 1r 2a - 08010 Barcelona
Tel. 932 652 285 - Fax 932 325 613

“un servei jurídic compromès i de qualitat”

 Col·lectiu Ronda
ASSESSORIA JURÍDICA LABORAL ECONÒMICA SOCIAL

Barcelona - Cerdanyola - Granollers
Mataró - Mollet del Vallès - Rubí
despatxos associats:
Girona - Lleida - Tarragona - Tortosa - Vilafranca del P.

www.cronda.coop
crondaweb@cronda.coop

Cooperativisme i economia social

- Assessorament integral a cooperatives, associacions, fundacions i altres entitats d'economia social
- Autoocupació i plans d'empresa
- Consultoria i auditoria
- Mediació en conflictes societaris

Drets de les persones i els col·lectius

- Dret civil, penal i administratiu
- Dret de família
- Separacions, divorcis
- Danys i perjudicis
- Accidents de circulació i de treball
- Arrendaments
- Dret fiscal
- Habitatge, urbanisme i medi ambient
- Estrangeria
- Violència de gènere

Defensa dels treballadors/es

- Assessorament laboral i Seguretat Social
- Acomiadaments
- Reclamacions
- Dret sindical
- Regulació d'ocupació
- Negociació col·lectiva
- Pensions
- Accidents i prevenció de riscos laborals
- Malalties professionals
- Plans de pensions

SUMARI

4 / TORNAVEU

Salvador Calafell, Tècnic arts gràfiques

5 / EDITORIAL

Mercat cooperatiu

6 / EL NOSTRE MÓN

Agnès Giner

9 / COOPERATIVES CATALUNYA

Aracoop: renovar, ampliar i enfortir l'economia social i cooperativa a Catalunya

Confederació de Cooperatives de Catalunya

10 / LES NOSTRES COOPERATIVES

Coopmercat i PortaAPorta: Molt més que un mercat, molt més que un servei de repartiment: convertir Barcelona en una ciutat de barris cooperatius

Pep Valenzuela

Reportatge sobre el grup cooperatiu TEB, fent èmfasi al projecte que tot just acaba d'arrencar CoopMercat i portaAporta, de la seva cooperativa TEB Solucions.

13 / ENTREVISTA

Joan Tarradellas, Conseller Delegat d'ACCIO

Montse Pallarès

La tasca de l'Agència de suport a la innovació i la internacionalització de l'empresa catalana i la seva incidència en les empreses cooperatives.

16 / PREMIS FRG 2013 – 1R. PREMI BENET VIGO

L'ensenyament actual necessita cooperació: la responsabilitat en la participació

Sebastià Giné i Víctor Grau

19 / JORNADES SOBRE COOPERATIVISME - UCE 2013

Solidaritat i estalvi responsable.

Fi de recorregut i nova etapa.

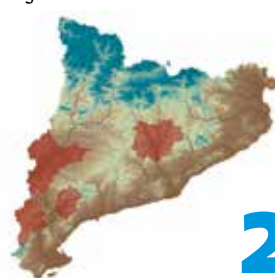
El projecte FES GEST Catalunya

Laura Hernández

21/ COOPERATIVES DEL CAMP

Impulsem el projecte SocialCoop

Federació de Cooperatives Agràries de Catalunya

24/ OPINIÓ

On volem anar? Cal modificar la llei de cooperatives?

Ignasi Faura

25 / OPINIÓ

Música a tot drap dintre les Cooperatives. Orquestra Simfònica del Vallès

Esteve Puigferrat

26 / BIBLIOTECA

Donació

Retalls

Elisenda Dunyó

CRÈDITS

Editora Fundació Roca i Galès Redacció i Administració Aragó, 281, 1r 1a 08009 Barcelona
Tel. 93 215 48 70 - Fax 93 487 32 83 - cc@rocagales.cat - www.rocagales.cat

Coordinació Agnès Giner. Consell de Redacció Margarida Colomer, Miquel Corna, Enric Dalmau, Núria Esteve, Raimon Gassiot, Agnès Giner, Joan Josep González, Ma. Lluïsa Navarro, Jordi Paris, Joseba Polanco, Esteve Puigferrat, Olga Ruiz i Quim Sicília. Els autors són responsables dels articles signats. Ni la direcció de la revista ni els editors comparteixen per força les opinions que puguin reflectir els textos aquí inscrits. Foto portada: Marta i Ivan a la botiga de CoopMercat. © Marc M. de Foix | TEB grup cooperatiu. Disseny, maquetació i impressió El Tinter, SAL (empresa certificada EMAS) Dipòsit legal B-22.283/80 I.S.S.N. 1133-8415.

Aquesta revista ha estat impresa sobre paper certificat FSC® i amb tintes provinents d'olis vegetals

Amb el suport de:

Generalitat
de Catalunya

Un parell de preguntes (que en són tres) a **Salvador Calafell Viayna** (Argentona, 1959), tècnic d'arts gràfiques, en atur

2

Què no et convenç del cooperativisme?

Em costa trobar alguna cosa negativa, però suposo que, com en tots els àmbits, sempre és el factor humà el que pot condicionar el desenvolupament d'un projecte cooperativista.

1

Què et sembla atractiu del cooperativisme?

El cooperativisme és una manera de treballar i de viure més evolucionada; va més enllà d'un simple tracte comercial entre persones. Però, si analitzo el fet cooperativista únicament en el vessant comercial i productiu, m'adono que constitueix un model econòmic més equitatiu i sostenible.

3

Consideres que hi ha una altra economia possible?

Avui dia sembla difícil concebre un model econòmic no especulatiu i dominat pels mercats, però em sembla indubtable que l'alternativa ha de venir d'un entramat social cooperativista. Societat competitiva versus societat cooperativa.

Mercat cooperatiu

Visitem CoopMercat, del grup cooperatiu TEB, i en concret de la cooperativa TEB Solucions, un nou projecte que va més enllà d'una botiga de distribució d'alimentació de productes de qualitat, de proximitat i sense intermediaris. Un espai on productors, especialment cooperatives i empreses socials, posen els seus productes a l'abast de l'àmbit urbà. CoopMercat és, també, un espai de generació de sinèrgies i de difusió de l'economia cooperativa. **Mercat cooperatiu** i social en xarxa.

I conversem amb la persona que dirigeix ACCrÓ, l'Agència de Suport a la Innovació i la Internacionalització de l'Empresa Catalana, de la Generalitat de Catalunya, la qual ens explica les polítiques de promoció de la internacionalització de les empreses catalanes

i ens argumenta la necessitat que incorporin activitat exportadora per a diversificar el risc i perdurar en l'activitat. I també subratlla el fet que hi han cooperatives que estan exportant de manera regular, com ara Teixidors o — com ja haurem vist — TEB Grup Cooperatiu amb T-Colors.

Tammateix, qualsevol projecte transformador de **mercat cooperatiu** i social serà sostenible en el temps si es dota de valors cooperatius en educació: si en produeix, tal com exposa l'article guanyador del Premi Benet Vigo 2013, dins els Premis Fundació Roca i Galès. Finalment ressenyem el projecte FesGEST Catalunya d'estalvi i inversió, de la Fundació Seira. Finançament cooperatiu per a la creació i difusió en xarxa d'un **mercat cooperatiu** i social que ja és una realitat. ■

LA COBERTA/

CoopMercat i PortaAPorta tenen com a objectiu convertir Barcelona en una ciutat de barris cooperatius: compartir recursos per fer la vida més amable i més fàcil.

Foto: Marta i Ivan, a la botiga de CoopMercat. © Marc M. De Foix | TEB Grup Cooperatiu.

Nou web de les cooperatives agràries

La Federació de Cooperatives Agràries de Catalunya ha presentat una nova eina de comunicació per a les cooperatives agràries i sobre elles: el web de la seva revista Agroactivitat, a www.agroactivitat.cat.

El nou web s'ha creat amb l'objectiu de mantenir informats, sobre l'actualitat del sector cooperatiu agrari, tant el moviment cooperatiu i el sector agrari com la societat en general. El nou portal inclou més continguts que la revista en paper a les seccions següents: editorial, "Dossier / reportatge", "Federació", "Sectors de producció", "Empresa cooperativa", "Cooperatives i els seus productes" i "Temps d'oci / turisme cooperatiu".

Així mateix, també ha posat a disposició un canal propi a Youtube, que es troba a: www.youtube.com/coopagrariescat. En aquest espai, s'hi poden visionar i compartir els vídeos que la Federació va presentar amb motiu del seu 30è aniversari, que es va celebrar el juny passat a Corbera d'Ebre, així com altres vídeos relacionats que aniran publicant i enllaços a material elaborat per les cooperatives federades. ■

Assemblea extraordinària d'Abacus Cooperativa

El 14 de gener, Abacus cooperativa va celebrar una assemblea general extraordinària amb totes els delegats socis de consum i de treball.

L'objectiu de la convocatòria era presentar la proposta del Consell Rector sobre la nova forma d'aplicar l'estalvi cooperatiu d'Abacus cooperativa. Aquesta ha estat estudiada i debatuda arran de la Sentència del Tribunal Suprem del passat 24 d'octubre que prohibeix el sistema de punts Abacus en la venda de llibres que s'aplicava fins aleshores.

El Consell Rector ha estudiat solucions imaginatives les ha presentades a l'assemblea de socis de la cooperativa perquè aquests puguin continuar gaudint de tots els avantatges de l'estalvi cooperatiu. A més a més, en aquesta assemblea també es va aprovar la proposta del Consell Rector d'emetre títols participatius per millorar la gestió financera de la cooperativa, d'acord amb el Pla estratègic Abacus 2015.

El president i el Consell Rector d'Abacus Cooperativa van fer una crida a tots els socis a treballar plegats pel manteniment del model cooperatiu —que consideren més vigent que mai— i del compromís fundacional de la cooperativa de facilitar l'accés a l'educació i la cultura de totes les persones que viuen al país.

www.abacus.coop. ■

Seira presenta els instruments financers per a cooperatives

La Federació de Cooperatives de Treball de Catalunya (FCTC) va dedicar el seu espai “Cafè de la Federació” del mes de gener a donar a conèixer els programes i serveis específics de la Fundació Seira que donen resposta a les necessitats financeres de les empreses federades.

El 30 de gener, més de trenta cooperatives van assistir a la presentació de l'acció de la Fundació Seira enfocada a les cooperatives. Durant una hora, Joana Gómez, la seva nova directora, va reiterar la voluntat de servei i disponibilitat de Seira cap a les cooperatives membres de la FCTC, mentre donava a conèixer el Pla d'acció d'aquesta entitat orientada a la projecció i el desenvolupament del sistema financer, a fer créixer la cultura financera de les cooperatives i a promoure opcions d'accés al finançament.

La sessió va ser qualificada unànimement de molt interessant i positiva per part de les persones assistents al Cafè.

Com ja és habitual, la presentació es va completar amb un espai “Cara a cara” en el qual les persones assistents al Cafè podien disposar d'un temps d'atenció personalitzada per part del ponent. Aquest espai va complementar el servei d'orientació financera que ofereix la Federació de Cooperatives de Treball de Catalunya als seus associats amb el suport de la Fundació Seira. També va tenir lloc un “Espai de relació”, una estona d'intercanvi entre els assistents al voltant d'un cafè.

www.seira.coop. ■

Presentació del llibre de Margarida Colomer *La postguerra a Mataró*

La llibreria Alibri de Barcelona va acollir, el passat 30 de gener, la presentació del llibre de Margarida Colomer, companya del Consell de Redacció de la revista *Cooperació Catalana*, titulat *La postguerra a Mataró 1939-1952*. La presentació va ser a càrrec de Salvador Milà, diputat al Parlament per ICV- EUiA, i va comptar amb la presència de l'autora.

El llibre analitza la història de la població de Mataró entre l'any 1939 i el 1959, tot relacionant-la amb esdeveniments dins el territori espanyol i internacional. S'hi destaca l'evolució del govern municipal, i de la resta de poders de la Dictadura franquista. En contraposició, s'estudia la resta de la societat civil, com ara les condicions de vida, l'ensenyament, la sanitat, la cultura i les entitats de resistència.

Les cooperatives hi són tractades quan s'exposa la repressió i de l'entrada del nou govern municipal, amb l'apropiació del patrimoni cooperatiu i la interferència en les juntes de totes les cooperatives. També parla de les cooperatives Unió de Cooperadors i Cooperativa del Forn del Vidre com a motors culturals de la ciutat, especialment en la recuperació de la cultura catalana a partir del teatre, recitals de poesia, corals, sardanes, excursions i xerrades a l'entorn de la salut.

Les cooperatives tornen a aparèixer quan es tracta dels moviments vagústics dels anys quaranta i cinquanta, molt significatius a la ciutat de Mataró i en el sector del gènere de punt en particular, reivindicacions majoritàriament protagonitzades per dones.

Margarida Colomer és llicenciada en Història per la UAB, i la seva activitat professional ha estat a cavall entre la docència, preferentment de les ciències socials a secundària, i la recerca històrica.

Entre les seves obres, destaquen sis llibres que tracten fonamentalment els moviments obrer i cooperatiu durant la República, la guerra i la postguerra a la comarca del Maresme i en particular a Mataró i Argentona. Actualment és col·laboradora i membre del Consell de Redacció de la revista *Cooperació Catalana*. ■

Sant Cugat del Vallès recupera el seu Celler Cooperatiu

Sant Cugat del Vallès museïtza el celler modernista dissenyat per Cèsar Martinell. L'espai, després de deu anys en obres, obre les portes als ciutadans com a subseu del Museu de Sant Cugat. Des de mitjan desembre, Sant Cugat del Vallès disposa d'un nou equipament cultural, el Celler Cooperatiu, la darrera obra de Cèsar Martinell, construïda el 1921 per encàrrec del Sindicat Vitivinícola i Caixa Rural de Sant Medir, que després s'anomenaria Cooperativa Vitivinícola de Sant Cugat. La rehabilitació, que s'ha allargat més de deu anys, ha quedat a disposició dels ciutadans reconvertit en subseu del Museu de Sant Cugat.

L'obertura del Celler Cooperatiu com a espai cultural endinsa els visitants en la importància de la indústria del vi a Sant Cugat del Vallès a principis del segle XX. Concretament, va estar en actiu des del 1921 fins al 1988. És situat entre els carrers de Balmes i Sant Medir i la riera, que amb el temps es convertiria en la rambla del Celler.

L'arquitecte Cèsar Martinell és un exponent molt destacat de l'arquitectura dels cellers cooperatius i sintetitza l'arquitectura de mestres com Gaudí i Domènech i Muntaner. Autor de formes modernistes i fons noucentista, el Celler Cooperatiu de Sant Cugat va ser la seva última obra que sintetitza utilitat, economia i estètica, incorporant els mètodes constructius més moderns per optimitzar la producció de vi.

L'edifici, construït amb obra vista, té una gran bellesa de línies, amb arcs parabòlics. Martinell va recuperar les tècniques i els materials tradicionals com ara la pedra als sòcols, el maó a les voltes, els arcs i els tancaments de façanes i la ceràmica vidriada a l'ornamentació. A l'exterior, donant al pati, hi ha un porxo cobert amb volta de rajola comuna revocada amb morter de ciment.

El Celler i l'exposició es poden visitar els dissabtes de 10.30 a 13.30 hores i de 16.00 a 19.00 h. Els diumenges i festius, només de 10.30 a 14.30 h. De dimarts a divendres es poden fer visites guiades amb cita prèvia, trucant al 93 589 63 66. ■

La fusió de les federacions de cooperatives, d'aquí a sis mesos

Segons una entrevista a Perfecto Alonso, president de la Confederació de Cooperatives de Catalunya, publicada per Catalunya Plural dins el *Diari del Cooperativisme*, les federacions de cooperatives de Catalunya, tret de la d'Agràries, es fusionaran en el termini de sis mesos. Perfecto Alonso afirma que el moviment cooperatiu s'està agrupant i que això fa que estigui creant un discurs més unificat per obtenir una capacitat d'influència i una projecció més grans. Segons ell, "la idea és crear una sola federació a escala de Catalunya, a partir de les federacions existents", excepte la Federació de Cooperatives Agràries, que ara per ara té un ritme més lent i de moment no s'incorporaria a aquesta unificació.

Així, per al president de la Confederació de Cooperatives el resultat seria aconseguir unir el món cooperatiu en una sola veu i un sol consell rector, tret de les agràries ara per ara, com hem dit. La intenció és tancar la fusió en el termini dels sis mesos vinents, ja que cal que les decisions siguin aprovades per les respectives assemblees.

Finalment, assegura que la capacitat transformadora del moviment cooperatiu dins del mercat i de l'economia global creixerà en el moment en què aquest objectiu sigui compartit per totes.

Trobareu l'entrevista íntegra a:

www.eldiario.es/catalunyaplural/diari-cooperativisme. ■

Aracoop: renovar, ampliar i enfortir l'economia social i cooperativa a Catalunya

Confederació de Cooperatives de Catalunya

En el decurs del mes de gener s'han publicat diferents convocatòries de contractació de proveïdors per desenvolupar el programa Aracoop. Paral·lelament, s'està portant a terme una acció de difusió del programa entre diferents agents econòmics i institucions públiques, amb l'objectiu de generar una dinàmica que ha de contribuir a fer una difusió millor i de més abast del model d'empresa cooperativa, mitjançant l'ampliació de la base social i la renovació i reforç de l'economia social i cooperativa. D'aquesta manera, durant aquest primer trimestre s'estan construint les bases del programa per al seu primer any de funcionament, les quals han de servir per a avaluar l'eficàcia i l'eficiència de les diferents accions que es desenvolupin a fi de repetir-les en els propers anys, així com ajustar-les per assolir els objectius generals del programa. Al llarg del mes de gener, doncs, s'engegaran deu accions relacionades vinculades a dos grans eixos: l'enfortiment de les cooperatives existents i la creació de noves cooperatives. Entre les accions específiques, en trobem de relacionades amb els processos de difusió de la cooperació, amb la sensibilització dels potencials cooperativistes dels diferents territoris de Catalunya; alhora, s'ha previst fer accions que generin eines i recursos per als professionals dels àmbits d'activitat que donen suport als emprenedors en el procés de creació de cooperatives i accions que familiaritzaran els estudiants amb les característiques del cooperativisme, tot impulsant fins i tot la posada en funcionament de cooperatives d'alumnes. En aquest sentit, és important també que les organitzacions que poden tenir interès a participar i

col·laborar en el programa Aracoop ens ho vagin manifestant; així doncs, aprofitem aquestes línies per a fer una crida perquè contactin amb nosaltres a totes les organitzacions a les quals els pugui interessar i que es puguin beneficiar de col·laborar amb el programa Aracoop.

Així mateix, s'ha posat en funcionament una acció dirigida a acompanyar la transformació en cooperativa de les empreses que estan en situació de concurs de creditors; transformació que, segons el procediment, es pot considerar com la creació d'una empresa nova. És, si més no, un valor que el cooperativisme i l'economia social poden aconseguir mitjançant aquests processos. El manteniment d'uns llocs de treball que, en les circumstàncies actuals, són molt valuosos i que probablement sota formes jurídiques alienes a l'economia social no es podrien mantenir.

Respecte a les dades concretes de creació de cooperatives, es pretén reforçar el que sembla consolidar-se com una tendència a l'alça; com s'indicava al número de la revista del mes passat, s'han complert les previsions de creació neta de cooperatives i finalment s'ha creat una cooperativa més que l'any anterior, encara que hi han determinats elements diferenciadors.

S'han creat 148 cooperatives, 123 de les quals són de treball associat,

mentre que l'any 2012 en van ser 113; així mateix, s'han creat 17 cooperatives de serveis, davant les 16 de l'any 2012; altrament, no ha augmentat la creació de cooperatives relatives a la resta de les classes que regula la Llei 18/2002. Ara bé, les cooperatives creades enguany tenen un nombre més baix de socis respecte al de les creades l'any 2012. El nombre de socis agrupats és de 566, i les persones jurídiques, de 29, gairebé un 10% menys que les de l'any 2012.

Veiem com en aquesta situació econòmica les persones i les empreses continuen establint llaços de cooperació, probablement per assolir la dimensió que els permeti fer de manera col·lectiva activitats que no podrien desenvolupar individualment.

Així, enllacem amb l'altre puntal del programa Aracoop: les accions per enfortir les cooperatives existents, especialment en els processos d'innovació i internacionalització. Al llarg de les properes setmanes, es posaran en funcionament un seguit d'accions en què es pretén no només una millora de la situació de les empreses que participin en el desenvolupament de l'acció, sinó també possibilitar el sorgiment de bones pràctiques que puguin servir de referència a les organitzacions cooperatives.

Al llarg de l'any, el programa Aracoop seguirà generant notícies i experiències, des de la il·lusió i la convicció que les cooperatives són un instrument que ens ajudarà a donar resposta als reptes que se'n han plantejat i que amb aquestes les persones aconseguirem millorar els nivells de benestar col·lectius. Sobre la base del principi de democràcia, ens fem responsables de la solució col·lectiva dels nostres problemes individuals. ■

Coopmercat i PortaAPorta: Molt més que un mercat, molt més que un servei de repartiment: convertir Barcelona en una ciutat de barris cooperatius

Pep Valenzuela
Ex-libris, SCCL

El mes d'octubre del 2013, va obrir les portes un nou mercat a Gràcia: Coopmercat. Els seus responsables declaren que volen promoure “el consum de productes d'alimentació cooperatius, d'entitats d'economia social i d'empreses locals amb valor afegit”. Tots, productes de “qualitat i proximitat, directe dels productors, sense intermediaris”, oferint una gran varietat de vins, olis, arrossos o melmelades. Coopmercat, però, és molt més que una botiga de distribució d'alimentació. És un espai on productors d'arreu de Catalunya, principalment cooperatives, empreses socials i productors locals de valor afegit, posen a l'abast els seus productes als consumidors de l'àmbit urbà. El 80% dels productors tenien fins ara una nul·la o escassa presència a l'àrea metropolitana. CoopMercat permetrà difondre la diversitat i la qualitat de la producció alimentària del nostre país. Junt amb això, com a part d'un mateix projecte, funciona el PortaAPorta, que “és el repartiment a domicili de productes de qualsevol comerç del barri i l'oferiment de tots els serveis que donen suport al barri, com ara l'acompanyament a persones grans o amb discapacitat i dificultats de mobilitat”, explica Mil·li Rodríguez, gerent de la cooperativa TEB Solucions, que és la promotora del projecte. Així mateix, l'espai del Coopmercat és un punt de consigna on es recullen tots els paquets que els veïns demanen, per exemple, per internet, però

que no són mai a casa per a poder rebre'ls; o tota mena de repartiment que cal fer a les botigues del barri, no només al mateix Coopmercat, sinó a totes les botigues. Altres serveis que ofereixen als particulars són portar paquets a Correus o a la tintoreria o al sabater, tràmits que potser un no pot fer quan marxa de casa o hi torna perquè els establiments a aquella hora són tancats. Llavors, “o bé t'ho anem a buscar i t'ho deixem aquí a consigna i ho vens a buscar quan plegues de treballar, o bé t'ho portem a casa”, informa la Mil·li, que ja fa vint-i-set anys que treballa en el Grup Cooperatiu TEB, on va començar com a secretària de Direcció General i després va

ser directora de Recursos Humans. Per poder portar a terme aquestes tasques, fan un horari molt extens, de dos quarts de vuit del matí a les onze de la nit, de manera que poden atendre quasi totes les persones que tenen dificultats horàries. En realitat, el projecte inicial era el servei Porta A Porta, una experiència de treball cooperatiu que ja feien des de l'any 2009 al mercat de la Concepció, on TEB Solucions té un punt de repartiment a domicili de totes les compres que fa la gent a les parades que també volen el servei. Això va ser “un bon negoci [ja que] hem creat llocs de treball; és una feina que persones amb discapacitat intel·lectual poden fer i fan molt bé,

Una treballadora i la Mil·li a CoopMercat.

La botiga de CoopMercat i, al centre, la Mil·li Rodríguez.

com demostra la bona acceptació que ha tingut al Mercat i al barri, tant per part dels botiguers com dels clients”, defensa amb orgull la Mil·li, “encara que no generi uns grans beneficis”. Perquè, a més, hi ha altres aspectes molt importants, en aquest projecte, com ara desenvolupar tota una xarxa de repartiment a domicili amb criteris de “Quilòmetre o”, o sigui, sense contaminació o amb la mínima possible.

A partir d’aquí i mirant una mica més enllà, “llavors se’ns va acudir fer un projecte molt més ambiciós, del qual aquest és només el primer punt pilot, i vam pensar que havíem de posar una xarxa d’almenys seixanta establiments a tot Barcelona, amb una distància entre si de 300 a 500 metres, de manera que això permetés fer tot el repartiment a domicili a peu i amb carretó, i realitzat per persones amb discapacitat intel·lectual”. Així va néixer la idea d’aquest espai que combinés botiga amb punt de consigna o magatzem per a fer venda i distribució pròpia, així com per a fer el repartiment d’altres botigues del barri. Tots dos projectes són socialment sostenibles, i es conjuguen molt bé.

I encara, d’altra banda, hi han els productors. “Ofereim un punt de comercialització a Barcelona a tots els productors del país que no tenen accés als clients perquè són productors petits”, afirma Pepa Muñoz, responsable de Comunicació del grup cooperatiu. “Però no només volem ser un punt de distribució per a ells”, subratlla, “sinó que també volem que esdevingui un espai de generació de sinèrgies i de difusió de l’economia cooperativa en general.” Els productors són tots cooperatives, la majoria, o empreses d’economia social o local de

valor afegit, generalment petites, familiars, i el projecte “els dóna una possibilitat de continuïtat i desenvolupament”, assegura Muñoz.

“Tots els productors que hi ha aquí tenen un compromís amb aquest projecte, han ajudat a posar-lo en funcionament”, continua, “perquè creuen en l’economia social i senten aquesta necessitat de tenir aquest ancoratge a la capital.” I és que portar un paquet des de Falset o el Pallars surt car; però, si continuem creixent, a mitjà termini poden fer xarxa entre ells i tots plegats, en coses tan bàsiques com la reducció de costos de la distribució. De fet, s’han generat sinèrgies i el projecte no deixen d’agafar empenta. Aquest any 2014, tenen previst obrir quatre botigues i punt PortaAPorta, la primera de les quals, a l’abril; i sis més l’any que ve.

A sobre, és que “perquè sigui viable el projecte, sobretot el servei de repartiment i consergeria, és imprescindible comunicar els barris a peu: els punts han de ser molt a prop, i fer-ho ràpid”, argumenta la Mil·li, i afegeix que, d’altra banda, encara que ara sigui difícil començar, la proposta està carregada de futur, ja que un dels problemes més importants que tenen les grans ciutats és la contaminació; i està demostrat que una de les activitats que més contamina, explica, és la distribució comercial. “Nosaltres creiem que això es pot solucionar amb una xarxa de punts ben distribuïts als quals el ciutadà es pugui desplaçar a peu i on tu li puguis dir: “No; vostè m’ho porta aquí, que estem oberts fins a les onze.” Confien, al mateix temps, com ja han comprovat al mercat de la Concepció, que aquest és també un bon servei per al comerç petit i de barri que no pot competir amb les

grans superfícies i supermercats.

La idea pot semblar molt agosarada, “una mica utòpica, potser”, valora la Mil·li, “però és que, de fet, el que voldríem és ajudar a convertir Barcelona en una ciutat de barris cooperatius”. I creuen que és possible i necessari fer barri, compartir recursos entre tothom per fer la vida més agradable i fàcil.

La Pepa Muñoz considera que “aquesta és la nostra petita contribució a la transformació de la ciutat i el barri”, inspirades en el lema següent: “Estimar la terra i els seus productes i respectar tota la gent que està treballant per fer una alimentació sana, de qualitat, de la terra. Tenir cura del territori és important. I nosaltres, des de la ciutat, també podem donar suport a aquesta tasca fent els barris molt més amables.” Conscients, però, al mateix temps i amb molta serenitat, de quines són les pròpies forces.

“Obrir seixanta establiments a Barcelona no serà fàcil; hem calculat bé els recursos dels propers dos anys, que comporten la posada en funcionament de quatre establiments més el 2014 i sis el 2015, però per continuar creixent caldran aliances amb altres entitats socials com la nostra.”

El cert és que d’experiència n’acumulen molta i molt interessant. Els orígens del TEB (Taller Escola Barcelona) es remunten al 1965, quan una associació de famílies van inaugurar un petit establiment amb l’objectiu de millorar la qualitat de vida dels adults amb disminució psíquica. Els objectius inicials eren principalment formatius, i de mica en mica hi van anar afegint solucions d’integració laboral a partir de la inserció en el mercat ordinari i la creació de llocs de treball per a persones amb

Anunci de PortaA-
Porta a la botiga de
CoopMercat.

discapacitat en centres especials de treball. “En aquell temps, plantejar que les persones amb discapacitat podien treballar i tenien dret a fer-ho va ser realment innovador”, assenyalava la Mil·li, “molt pioners, diria”. A sobre, l’any 1974 aquest grup es va registrar com a cooperativa, amb set socis de treball.

Des de llavors, han desenvolupat un projecte assistencial i laboral que persegueix, per mitjà del treball i de programes específics, el màxim ajustament personal i social de les persones, fins a transformar-se, el 2002, en un grup cooperatiu, a partir de la creació de la cooperativa TEB, de diferents empreses especialitzades (com ara la TEB Solucions, la més nova), actualment amb més de sis-cents treballadors. A hores d’ara, disposen de diferents centres de treball i ocupacionals i establiments residencials, dels quals són usuaris més de sis-cents persones amb discapacitat intel·lectual (450 en CET i 150 en centres ocupacionals), i els centres de treball tenen més de dos-cents clients i proveïdors. Al mateix temps, s’han creat altres entitats, també especialitzades (Fundació tutelar, clubs esportius, etc.) per donar suport a diferents aspectes integradors per a les persones amb discapacitat psíquica i les seves famílies. Tot això, mantenint i reforçant la capacitat d’imaginar, de renovar-se i adaptar-se: “No podem fracassar”, afirma la Mil·li, “hem de fer el que calgui per mantenir la feina per a tota la nostra gent, i la pinya que hem fet ha sigut gran, ajudant-nos i salvant-nos, amb sacrificis que no imaginàvem, però amb totes les per-

sones, col·laborant, molt solidaris”. És evident que a ningú no li agrada perdre sou ni drets, afegeix la Pepa, “però sempre hem tingut el convenciment que, si ens en sortíem, seria millor per a tots, ja que en sortiríem reforçats”. Per això, subratlla, aquest “canvi de mentalitat de mirar cap a la ciutat és un moment molt important per al grup TEB, és el moment de fer el pas als serveis i a fabricar productes propis, en lloc de muntar per a d’altres: som cada vegada més propietaris del nostre destí en certa manera, i manegem com podem totes les eines per mantenir i ampliar llocs de treball”.

Una altra idea innovadora i alhora fita important en la història de TEB va ser el moment en què les famílies van decidir que els fills del TEB havien de tenir un recorregut de feina i habitatge i van comprar un parell de pisos, que van esdevenir llars residència i que avui formen part de la xarxa d’habitatges. Van ser una mica “visionaris”, afirma la Pepa, perquè, a més, després van decidir que havia de ser en forma cooperativa d’usuaris. D’altra banda, aquests habitatges no són residències institucionals: “Ens agraden les cases”, diu, “són pisos, unitats familiars on viuen amb altres companys amb autonomia i qualitat de vida.” Amb aquest bagatge han pogut afrontar millor la crisi. “Proveníem d’una mentalitat que havíem de canviar, ja que nosaltres veníem de l’àmbit industrial: sempre hem treballat amb màquines, d’esquena a la ciutat, i en un punt veiem que hem de canviar la mentalitat i mirar cap a la ciutat, que nosaltres també la volem transformar, perquè en som part, ens l’estimem i, a més, pensem que podem fer serveis per a transformar-la.” Llavors han anat traslladant llocs de treball, derivant cap als serveis i la producció pròpia. Enmig de la crisi, TEB Solucions ha creat més de cinquanta llocs de treball. A banda dels serveis a les persones, el Grup Cooperatiu ha posat en funcionament una fàbrica de pintura infantil, “la millor a l’Estat espanyol”, afirma amb orgull la Pepa, que treballa per a les principals marques, i ha creat una altra de pròpia per a l’exportació, TColors.

“El que voldríem, amb CoopMercat i portaAporta, és ajudar a convertir Barcelona en una ciutat de barris cooperatius.”

Altres productes d’èxit són les sals que comercialitzen amb el nom de Salt&More i els bolets ecològics (xiitake i maitake) que produeixen a Sant Antoni de Vilamajor i que comercialitzen frescos per als millors cuiners i botigues especialitzades de la ciutat, sota la marca Bolet Ben Fet. No cal dir que de recursos econòmics també en troben, tot i la retallada “brutal” de subvencions, afirma la Mil·li, i que el Grup crea llocs de treball. “Sempre hem sigut un grup molt solidari i molt solvent”, aclareix, “malgrat les dificultats, hem pagat les pèrdues i fins ara hem tingut finançament.” Les subvencions que reben “ajuden, però és la feina el que ens dona la part principal: sense treballar no seríem el que som”. Des del maig del 2011, les noves contractacions, de seixanta persones, s’han fet sense subvencions.

Funcionen amb recursos propis i negociant fins ara amb entitats financeres convencionals, sense tractes de favor, però. “Hem demostrat que som capaços de tirar endavant i que ho donem tot pel projecte. I el manteniment dels llocs de treball dels socis ens ha donat credibilitat davant els bancs. D’altra banda, els socis han anat ampliant capital a mesura que s’han necessitat diners. Estudiem la possibilitat de fer una nova ampliació del capital obligatori, ja que la situació de manca de finançament, estem segurs que empitjorarà en els propers anys, i en el nostre cas, encara més a causa de la situació actual de les administracions públiques.” En els últims anys, calculen, han passat de 2.500 euros de capital per soci a quasi 4.000 euros. “És el nostre futur: l’hem de fer nosaltres.” ■

Joan Tarradellas i Espuny, Conseller Delegat d'ACCÍO:

"L'economia catalana està altament internacionalitzada i oberta al món"

Montse Pallarès
Ex-libris, SCCL

Joan Tarradellas i Espuny és el conseller delegat de l'Agència de Suport a la Innovació i la Internacionalització de l'Empresa Catalana (ACCÍO), de la Generalitat de Catalunya. Va néixer a Barcelona l'any 1964. És enginyer superior industrial per la Universitat Politècnica de Catalunya (UPC), MBA de l'IESE Business School, MBA (exch. pr.) de la Wharton School (University of Pennsylvania) i doctor en Administració d'Empreses per la UPC.

Des que va iniciar la seva trajectòria professional l'any 1994, ha liderat equips d'adquisicions i privatitzacions de mitjanes i grans empreses industrials en els sectors tecnològic, químic i de les aerolínies. Ha estat director de fusions i adquisicions d'Amadeus GTD (a Europa i als Estats Units) i d'FMC Corporation (a Europa, Àsia i l'Orient Mitjà) i membre del consell d'administració de diverses empreses.

Fins ara ha estat professor del Departament de Finances d'EADA Business School, on també ha exercit el càrrec de director del Departament i ha impartit cursos de doctorat al Departament d'Organització d'Empreses de la UPC. També ha estat soci director d'Astra Corporate Finance Advisors, empresa assessora especialitzada en serveis de banca d'inversions per a petites i mitjanes empreses.

En Joan Tarradellas és també autor de llibres i treballs de recerca sobre valoració d'empreses, banca i gestió aeroportuària.

L'Agència té com a missió "fomentar el desenvolupament industrial i empresarial de Catalunya, combinant la millora contínua amb canvis estructurals de fort impacte". Com es tradueix això

GENCAT

en la feina del dia a dia? Com feu pedagogia de la vostra missió?

La voluntat d'ACCÍO dels darrers anys ha estat coordinar les polítiques de promoció d'exportacions i d'atracció d'inversió estrangera, ja que hem comprès que estan íntimament relacionades. Som molt conscients que cada vegada que una empresa mostra interès per invertir o materialitzar una inversió a Catalunya no ho fa només per atendre el mercat local sinó també per proveir mercats més amplis com ara l'europeu o el del Mediterrani. Per tant, una conseqüència automàtica de les inversions estrangeres a Catalunya és que habitualment acaben contribuint a augmentar les exportacions de béns o serveis al mercat internacional. És per aquest motiu que oferim a les empreses que mostren interès a invertir a

Catalunya una àmplia gamma de serveis que no només faciliten la inversió, sinó que posteriorment apropen el seu accés als mercats objectiu.

En el camp de la internacionalització, l'Agència també té altres programes que optimitzen la relació de les empreses catalanes amb l'exterior i assessoren els empresaris en la planificació financera de les inversions amb els millors i més segurs models de finançament.

Però per ser competitius no només s'ha de tenir en compte la capacitat per posicionar-nos en els mercats mundials, via exportacions o atracció d'inversions, sinó també la capacitat de desenvolupar un atractiu per a les empreses locals i estrangeres a través de la innovació, millorant el nostre producte, diferenciant-lo, posicionant-lo,

Joan Tarradellas al seu despatx.

millorant la seva productivitat i reduint els seus costos i preus. Per això, des d'ACCIÓ també oferim un servei d'assessorament tecnològic adreçat a les empreses que tinguin establiment operatiu a Catalunya per ajudar-les a millorar el seu producte, a més d'oferir-los el finançament més adient per a impulsar la innovació en els seus projectes empresarials.

Alguns experts en economia pensen que l'única manera de sobreviure en els mercats actuals és internacionalitzar les empreses. Vosaltres penseu que la internacionalització és imprescindible o és només una estratègia entre d'altres? Per què?

Emprendre l'exercici d'internacionalització (contrastar amb potencials clients estrangers, observar dinàmiques externes, etc.) fa que l'empresa sigui més competitiva, ja que aquesta experiència aporta millores al seu model de negoci i a la seva productivitat. El fet d'incorporar activitat exportadora ens permet diversificar el risc i, en el context en què vivim, ens pot permetre fer perdurar l'activitat econòmica.

És per aquest motiu que la internacionalització no ha de ser un fet puntual, sinó un tret permanent de l'ADN de les nostres empreses, inclús en moments de fortlesa, tenint present la importància de la diversificació i d'obrir mercat a l'exterior amb propostes innovadores que permetin arribar als mercats més dinàmics i que ofereixen més oportunitats.

Però la internacionalització no deixa de ser una estratègia pensada i planificada, la qual s'ha de dotar de recursos i d'un pla a llarg termini. A més, el producte o servei exportable ha de ser innovador, tenir una diferenciació competitiva en algun aspecte empresarial, ha de poder optimitzar els recursos (costos i temps), i, a banda d'això, s'ha de saber escoltar els clients, saber on volem anar i saber-nos adaptar als canvis per evolucionar.

La cooperativa Teixidors exporta de manera regular el 65% del que factura.

El model empresarial cooperatiu representa avui a Catalunya més de 4.000 empreses que donen feina a 38.000 persones i generen una activitat econòmica de 6.000 milions d'euros aproximadament, una xifra equivalent al 3% del PIB.

La cooperativa Aigua-sol exporta projectes mediambientals a Xile, França i Itàlia, majoritàriament.

ARXIU

Entre aquestes empreses podem trobar cooperatives? Se'n pot destacar alguna?

Sí, de fet en aquest nou model econòmic les cooperatives estan cridades a ser un sector important. Segons dades del Departament d'Empresa i Ocupació de la Generalitat de Catalunya, el model empresarial cooperatiu representa avui a Catalunya més de 4.000 empreses que donen feina a 38.000 persones i generen una activitat econòmica de 6.000 milions d'euros aproximadament, una xifra equivalent al 3% del PIB. Teixidors, és un exemple de cooperativa que combina l'activitat econòmica, la producció de qualitat i la rehabilitació i teràpia per a persones amb discapacitat. A més, fabrica teixits artesanalment, amb telers manuals, i exporta de manera regular el 65% del que factura (uns 800.000 euros).

Què diríeu a les empreses que volen assolir el mercat exterior però que no saben com fer-ho? Quines són les eines que tenen al seu abast? Quines són les eines que podeu oferir?

Per iniciar-se en la internacionalització hi han dos factors importants que l'empresa ha de tenir en compte: diferenciació (en el producte, en el servei, en l'organització, en la distribució, etc.), i que s'aconsegueix amb els processos d'innovació i disponibilitat pressupostària que li permeti desenvolupar la internacionalització.

En aquest darrer punt, ACCIÓ ofereix mecanismes i instruments de suport a les pimes catalanes que volen iniciar-se en els processos d'internacionalització. Actualment, disposem del programa "Empresa Exporta", que es gestiona a través de les Cambres de Comerç Catalanes i entitats com PIMEC, FOMENT, AMEC, CECOT i SECARTYS. Aquest programa es dirigeix a aquelles empreses que no tenen experiència internacional, oferint-los la possibilitat, a través de professionals externs, d'obtenir un diagnòstic inicial del seu potencial exportador. Un cop finalitzat

aquest diagnòstic, les empreses podran esbrinar quin és el producte més internacionalitzable, a quins països dirigir-se i a través de quin canal.

D'altra banda, també tenim el programa "Expansiona't", gestionat directament per ACCIÓ. Aquest programa va dirigit a empreses amb una petita experiència internacional, amb la intenció de diversificar els mercats en els quals estant venent actualment. Primerament se'ls ofereix una reflexió estratègica sobre el model de negoci perquè decideixin a quins nous mercats vendre els seus productes. L'objectiu del programa és que les empreses exportadores es mantinguin o creixin diversificant mercats, convertint-se en exportadores regulars.

Adicionalment, també disposem de 34 oficines d'ACCIÓ a l'exterior que ajuden les empreses catalanes a penetrar en els seus mercats buscant clients finals, agents, distribuïdors, o bé socis per implantar-se. Aquestes oficines ofereixen vestits a mida en cada cas, per adaptar els serveis a les necessitats de cada empresa i mercat.

Després dels anys que fa que treballeu en aquesta línia, quins podríeu dir que són els fruits aconseguits fins ara?

Els programes "Empresa Exporta" i "Expansiona't" es van crear el 2013, i encara és una mica aviat per a poder analitzar els impactes dels seus resultats. Però pel que fa al programa "Empresa Exporta" podem dir que ja hi tenim 157 empreses inscrites (de les quals 79 són cambres de comerç, i 78 la resta d'entitats) i actualment l'estan desenvolupant.

Respecte al programa "Expansiona't", hem tingut 237 sol·licituds, però teníem pressupost per a 87 empreses, que són les que actualment estan iniciant el programa. Pel que fa a les oficines exteriors d'ACCIÓ, l'any 2013 es van gestionar més de nou-cents projectes i es van assessorar prop de set-centes empreses. ■

Quin és el perfil de les empreses que exporten de manera habitual a casa nostra? A què es dediquen? I quins són els percentatges d'aquesta exportació respecte a la resta de l'Estat, respecte a les empreses que no exporten, etcètera?

L'economia catalana està altament internacionalitzada i oberta al món. De fet, tenim unes bones xifres de comerç exterior: el juliol, Catalunya va batre el rècord històric assolit l'any 2008 en el nombre d'empreses exportadores regulars, assolint gairebé el nombre de 14.000 empreses en el període gener-juliol i representant el 35,6% de les empreses regulars del conjunt de l'Estat. El fort creixement de les exportacions posa de manifest que Catalunya ven més al món que a la resta de l'Estat (45,8% a l'Estat i 54,2% a la resta del món en el primer trimestre del 2013). Els últims exercicis ens indiquen que el tèxtil, el material elèctric, la maquinària i el farmacèutic són els sectors que lideren el creixement.

L'ensenyament actual necessita cooperació: la responsabilitat en la participació

Sebastià Giné Bou
Víctor Grau Ferrer

El present article neix amb l'objectiu d'exemplificar el treball fet fins ara per un grup de recerca:¹ "Els valors cooperatius a l'escola". El que pretenem és estudiar el grau d'imbricació del moviment cooperatiu a l'escola, atenent els valors intrínsecs d'aquest mateix moviment. En un nivell de concreció més gran, s'estudien els valors cooperatius aplicables al món educatiu, posant en relleu un nou paradigma educatiu. Arran d'aquest nou paradigma, s'estan proposant un seguit de recursos: justificacions teòriques, materials didàctics (dedicats als alumnes i els professors), ressenyes i altres eines pertinents.

La cooperació escolar sorgeix en el si del moviment cooperatiu, que des dels seus inicis aposta clarament per l'educació. L'educació cooperativa proposa una nova forma d'entendre la societat, que exigeix l'acceptació de la divergència, la crítica social, les opinions diverses, així com la preocupació per entendre la realitat viscuda.

Per què defensem la pràctica cooperativa a l'escola? La situació social, política i econòmica actual mostra el fracàs del sistema capitalista, així com la necessitat de cercar noves formes per a articular l'estructura social. La cooperació pot ser la solució, ja que defensa els valors individuals bàsics (responsabilitat, coherència, prudència, dignitat i generositat), així com els valors ètics, polítics, jurídics i socials.

Avui es fa més necessari que mai defensar la justícia, la veritat, l'honradesa, la igualtat, la dignitat i la llibertat. I l'escola no ha de ser únicament i exclusiva un espai de reproducció social, sinó també de producció social.

L'educació cooperativa, entenent aquesta en el marc de l'ensenyança obligatòria, té afectacions en el conjunt de la comunitat educativa: docents, alumnes, aïmpes, famílies; així com el conjunt social en el qual es desenvolupa l'alumne quotidianament. Aquesta educació exigeix, doncs, un seguit de dinàmiques que

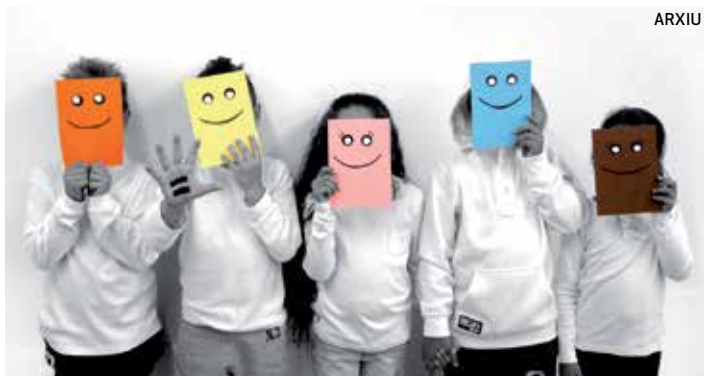
L'escola no ha de ser únicament i exclusiva un espai de reproducció social, sinó també de producció social.

passen per analitzar, valorar i actuar d'acord amb els principis cooperatius. Tots els agents que participen en el conjunt de la comunitat educativa han de contribuir a aquesta nova construcció social més justa i democràtica, cal que emprenguin un paper actiu i convençut en el moviment cooperatiu. La ciutat de Rochdale, bressol del moviment cooperatiu, dona nom als coneguts "principis de Rochdale", entre els quals volem destacar la promoció de l'educació, l'adhesió lliure, el control democràtic i la neutralitat política i religiosa.

Amb l'objectiu de transformar la societat cal que l'alumne sigui competent en participació.

ARXIU

ARXIU

ARXIU

El Dr. Antoni Gavalda,² en una de les seves publicacions, presentà de forma encertada una classificació dels valors més notables que aporta el moviment cooperatiu al món actual, tots els quals són susceptibles de ser aprofitats didàcticament a les nostres escoles. La comunitat educativa, a partir del treball cooperatiu, pretén cercar de manera intencionada la voluntat d'aprendre dels alumnes. I ho ha d'aconseguir treballant per la pluralitat d'idees. Les idees diverses, diferents, enfrontades, plurals i heterogènies originen conflicte. Aquest conflicte exigeix la necessitat d'establir diàleg i consens, amb la finalitat d'abordar la situació des d'una perspectiva de llibertat individual i col·lectiva en favor d'un bé comú. Per a opinar i decidir sobre el present i el futur, ser lliure és una condició *sine qua non*. La llibertat exigeix igualtat, en la mesura que cal vetllar per la convivència social. Per a l'atenció de la situació actual caldria fomentar la comprensió i l'opinió sobre els esdeveniments econòmics i socials, sempre projectant un tipus d'aprenentatge de futur des de la pràctica de l'exercici democràtic.

Responsabilitat en la participació

L'actualitat manifesta la necessària construcció d'una societat organitzada i compromesa en el conjunt, la qual exigeix, per tant, l'assumpció de responsabilitats per part de tots els ciutadans que la conformen. Se cerca l'assoliment de nous objectius i beneficis col·lectius en la millora de la vida comunitària. Cada cop més, s'exigeix prendre decisions i desenvolupar-les coresponsablement tot manifestant transparència i retent comptes a la resta de la societat democràtica. L'escola, consegüentment, ha de participar en l'organització, l'activació, el compromís i la coresponsabilitat en

la construcció d'aquesta nova societat. Cal afavorir, doncs, la interacció col·laboradora i coresponsable dels seus membres.

Les nostres vides estan determinades per la consecució de preses de decisions que de vegades són crucials per al futur del nostre entorn. És per això que hem d'aprendre a participar en la vida de forma responsable, tot decidint des de l'entesa de formar part de la col·lectivitat. Cal, doncs, que reflexionem, orientem, mesurem, avaluem críticament i consensuem cadascuna de les nostres accions que poden ser determinants per al conjunt dels ciutadans. I això requereix pensar analíticament informant-nos a consciència i raonant i discutint amb els altres. Participar implica comprometre's i assumir que la intervenció individual es projecta en la resolució d'una tasca col·lectiva. Amb l'objectiu de transformar la societat, cal que l'alumne sigui competent en participació. I és per això que l'educació ha de fomentar la comunicació i les relacions socials, així com el desenvolupament de la responsabilitat, la crítica, l'autonomia, la cooperació, la creativitat i la llibertat. La participació és un posicionament vers el món: fa palesa la necessitat d'entendre la vida en comunitat, esforç, compromís personal, assumpció de riscos, sentiment de grup, satisfacció personal i vivència de projectes comuns.

L'alumne cal que assumeixi el seu paper en el canvi social.³ Ha d'aprendre a projectar-lo, planificar-lo, executar-lo i valorar-lo sempre de manera coresponsable, és a dir, sentint-se partícip de tot allò que succeeix entre el conjunt de decisions preses de forma comuna. Per això és necessari fomentar

l'afecte als altres, l'abordatge serà dels problemes, el respecte per l'altre, la comunicació, l'expressió lliure i alhora respectuosa dels desitjos propis, l'acord, la negociació, el consens, etc. En definitiva, l'educació en valors. És obvi, doncs, que d'aquestes afirmacions que conté la justificació de la participació responsable se'n desprenguin d'altres no menys importants: justícia, confiança, respecte, esforç, generositat, constància, optimisme, dignitat, diàleg, sinceritat i honradesa.

El fet de ser responsable cal entendre'l des de dues perspectives diferents: individual i col·lectiva. A títol individual, comporta conèixer i acceptar les conseqüències de les accions fetes pels seus actors, sempre lliures i conscients. I col·lectivament, de manera paral·lela, implica assumir la capacitat d'influir en les preses de decisions dels diversos grups socials dels quals l'individu forma part. Ser responsable també és transmetre entusiasmes i compromís en les tasques comunes tot respectant les diferències. I és que el progrés, el benestar personal i col·lectiu, és un dels objectius més importants que cal perseguir, ja que ens garanteix viure la felicitat de forma compatible, compartible i cooperadora.

Educar en la participació responsable i democràtica és una tasca que cal desenvolupar des de les institucions més pròximes al conjunt social: família, escola, associacions de veïns, ajuntaments, etc. El que reclamem no és només una proposta educativa, sinó també treballar la cultura de la responsabilitat que demana participar en l'activitat social, política, tot mobilitzant-se cívicament.

Mitjançant les pràctiques de par-

L'educació també ha de fomentar i desenvolupar la igualtat, la llibertat i la creativitat.

Cicle Superior - L'aprenentatge, responsabilitat de tots Presentem un treball col·lectiu davant de la classe

Som un grup d'alumnes que volem estudiar el Delta de l'Ebre. Per tal d'assegurar-nos l'èxit del treball i la presentació ens proposem les següents qüestions inicials:

1. Què volem explicar?
2. Quins mitjans volem emprar?
3. Qui presenta cada part?
4. Qui fa les preguntes al final als companys per veure si ho han entès?
5. Quines preguntes podem fer?
6. Quines preguntes ens ha fet el mestre en acabar?
7. Quina puntuació ens dóna el mestre?
8. Quina puntuació dóna al mestre a la resta de la classe?
9. Quines han estat les causes de les diferències entre els dos resultats?

**El nostre èxit depèn de l'exposició i del que aprenguin els companys!
No oblideu que tothom ha d'aprendre el que s'ha treballat.**

ticipació responsable s'assumeix l'adquisició d'identitat, la construcció i realització de l'alumne com a persona i alhora com a ciutadà. L'alumne desenvolupa estratègies per a viure de manera integrada, activa, responsable, compromesa i solidària amb la societat, tot construint al mateix temps el seu propi desenvolupament, millora i transformació personal.

L'escola transmet la visió de formes de vida vinculades a la democràcia i, per tant, cal que afavoreixi la convivència, la relació entre iguals, el respecte, el repartiment, la renúncia, l'acceptació del fracàs, etc. Cal que s'encarregui, doncs, de gestar naturalment les regles de convivència necessàries per a viure en comunitat més enllà de les seves portes. L'escola educa per a la participació, la transformació social, el compromís cívic: compleix una funció social molt concreta.

El treball cooperatiu a l'escola representa una via idònia per a poder treballar a l'entorn de la participació i l'ajuda mútua, i aspectes tan importants com l'aprenentatge de la convi-

uència, l'autonomia i la cooperació, el sentit de la justícia i el diàleg, per mitjà dels quals va adquirint els continguts curriculars del sistema educatiu actual.⁴ Si l'alumne sap dialogar, conviure i ser solidari, està en òptimes condicions per a participar responsablement en la relació amb els companys i els professors.

L'àrea curricular més adient en la qual treballar la responsabilitat en la participació és la de ciències socials, ja que permet fer activitats de caire interdisciplinari i intervenir, en certa manera, en la societat. El treball cooperatiu, en aquest cas, hi té un paper fonamental. La presentació d'una situació conflictiva que pot interessar els alumnes, els força a organitzar-se per mitjà del consens i l'acord si la volen resoldre.⁵ Els alumnes cal que desenvolupin estratègies per a l'establiment d'objectius i per a la planificació i execució del treball, sense perdre de vista que la intenció última és la resolució del problema presentat. La participació individual no té sentit si no s'estableix com a part de la tasca col·lectiva. L'èxit en la superació del

conflicte rau no només en l'aportació de cadascun dels membres que conformen el grup de treball, sinó també en la dependent i necessària participació en favor dels objectius fixats inicialment entre tots.

El quadre anterior reflecteix una de les activitats elaborades en una escola per treballar la participació responsable. Es tracta de mostrar el treball cooperatiu aplicat a l'aula en un cas concret. Com es pot observar en l'activitat, després de la discussió feta per seleccionar el tema a treballar, els alumnes han hagut respondre una sèrie de qüestions per establir els objectius pertinents i la planificació del treball. Un cop hauran respost les qüestions formulades, prosseguiran amb l'elaboració del treball de síntesi i la posterior presentació a l'aula. L'avaluació serà una tasca de tots. Els alumnes, conjuntament amb les mestres, fixaran, abans de realitzar l'activitat, els criteris i percentatges de l'avaluació. Cada alumne, per tant, serà responsable de la seva avaluació i de la dels seus companys. L'educació contribueix al foment i la coneixença dels valors cooperatius. La participació responsable és determinant per a la transformació i la construcció d'una nova societat, més democràtica, més justa, més igualitària i més solidària. L'alumne que hagi treballat en el nou paradigma cooperatiu desenvoluparà eines i mecanismes afins a aquesta manera d'entendre i habitar el món. ■

1. Grup de recerca inscrit al Departament de Didàctica de les Ciències Socials de la Universitat Rovira i Virgili; coordinat pel Dr. Antoni Gavalda.
2. A. GAVALDA (2001). "L'aprenentatge de valors cooperatius. Anàlisi i actuació". *Cooperació Catalana*, 236. Barcelona: Fundació Roca i Galès.
3. David JOHNSON, Roger JOHNSON i Edythe HOLUBEC (1999). *El aprendizaje cooperativo en el aula*. Buenos Aires: Paidós.
4. Mirta Marisa MAGGIO i María Cristina RUFFINI DE LASAGNA (1988). *La cooperativa en la escuela*. Buenos Aires: Intercoop.
5. J. HOWDEN i H. MARTIN (1997). *La coopération au fil des jours: Des outils pour apprendre à coopérer*. Mont-real: Chenelière.

Solidaritat i estalvi responsable. Fi de recorregut i nova etapa. El projecte "Fes GEST Catalunya"

Laura Hernández
Calidoscoop, SCCL

Quan presentàvem el projecte Fes GEST en aquestes mateixes pàgines,¹ posàvem èmfasi en el plantejament del projecte com a moviment, més que com a organització. Aquesta declaració, aparentment inofensiva, expressa a la clara el caràcter transformador que Fundació Seira ha volgut per a la iniciativa, en la mesura que es focalitza en els grups i en la seva autonomia, tot aplicant una concepció de baix a dalt.

Un GEST i el projecte en què s'emmarca es pensen des de la dinàmica de xarxes, de la pluridireccionalitat, de la participació portada fins a les darreres conseqüències. Un disseny aparentment estrany a la lògica dels ajuts públics que l'han permès (el Servei d'Ocupació de Catalunya, amb fons del Fons Social Europeu); però, en canvi, que ha aproximat voluntats d'uns i altres davant la crítica situació actual.

La finalització del primer any del projecte és un bon moment per a fer-ne una avaluació, per a buscar punts de palanca que n'impulsin la continuació, per a posar en qüestió tot allò que s'ha fet i millorar-ho a la llum de les necessitats que el contacte amb la realitat ha posat en evidència.

Un procés de taca d'oli

Des del primer dia, estava molt clar que la posada en funcionament d'aquest projecte exigia quilòmetres i quilòmetres de carretera o de via de tren per a explicar la idea moltes vegades (repetint-nos si calia) a interlocutors de realitats i expectatives molt diferents.

Perquè, com et presentes davant d'algú i li expliques que li estàs proposant que agafi els seus estalvis i els posi en un lloc que no és un banc, compartit amb persones

conegudes però no necessàriament expertes en finances, i que els inverteixi a continuació en projectes la solidesa dels quals en molts casos no tindrà criteris per a avaluar?

El trampolí adequat han estat entitats socials, però també ens locals que es dediquen a la promoció econòmica i al suport a l'emprenedoria. La convergència de voluntats ha estat molt important des del primer moment, i el projecte venia a respondre a una de les problemàtiques principals que afronta tot emprenedor: la recerca de finançament. Sobre la base d'aquesta complicitat,

moltes col·laboracions esdevenien tot d'una possibles. I així, durant aquests mesos escassos d'engegada, hem pogut signar onze convenis en nou territoris diferents del país i desenvolupar-hi accions de sensibilització (seminaris, xerrades, conferències, etc.) i formació. Hi han tingut un paper essencial una petita xarxa d'agents del mateix territori, que han dedicat el seu temps a anar a picar portes i a oferir totes les explicacions necessàries, per generar curiositat i provocar l'engegada de processos informals o semiformals de difusió de la idea. Sembla clar que hi ha una figura clau en aquest punt, que són els grups de persones (tots en coneixem) que tenen algun ascendent damunt del seu entorn, que són sensibles a les qüestions socials, que tenen un paper actiu en la comunitat local. Identificar grups amb aquest perfil i intentar atreure el seu interès era una de les fórmules emprades. Les altres: motivar emprenedors perquè aglutinin al seu voltant els coneguts i/o amics de coneguts que voldrien ajudar-los a tirar endavant la seva idea; crear espais de trobada que, amb una finalitat instrumental, provoquin la coneixença i l'intercanvi entre persones potencialment interessades... i, en fi, totes aquelles que a cada territori han estat més escaients.

Capacitar per a la creació i el funcionament d'un grup d'estalvi

En la línia de generar espais de trobada que permetessin identificar persones potencialment interessades, i que alhora les posés en contacte entre elles i amb el projecte, es va donar consistència als convenis amb els ens locals a través d'una oferta de formació concebuda per a donar es-

tris d'aproximació als requeriments de gestió d'un hipotètic grup GEST: des de la gestió financera a la difusió a través de les xarxes socials, passant per tècniques de diagnòstic del model de negoci o esquemes de reflexió grupal sobre el fet emprenedor. Han estat deu propostes diferents, de les quals cada territori ha triat les que tenien un interès més gran per als seus destinataris específics i alhora més possibilitats de suscitar-los l'aproximació al projecte. En total, vint-i-tres sessions o cursos de formació que han rebut en conjunt una valoració de vuit sobre deu. Per a aquesta branca del projecte s'ha comptat amb l'expertesa d'Aposta, l'escola empresarial cooperativa.

Primeres iniciatives

La descripció de les accions que hem fet fins ara faria poca justícia a la participació de tantes persones, a tantes reunions i tantes trucades telefòniques, a les formacions i les sessions informatives... si no fos perquè a la fi del seu primer any de recorregut, Fes GEST ja està impulsant la creació de tres grups d'estalvi distribuïts pel país: Manlleu, Solsona i Barcelona. I perquè a hores d'ara algun altre territori hi està pensant. Efectivament, es percep moviment i, en graus més o menys alts de maduresa de la idea, ja es treballa per donar suport als grups que han començat a reunir-se i a parlar-ne. És la part delicada del procés: la que depèn exclusivament del grau amb què les persones que s'han posat en marxa hagin estat impactades per

la idea, perquè a tota fundació hi ha alguna cosa nova, verge. I, en un cas com el que ens ocupa, cal vetllar per la fidelitat al plantejament original, ja que, si bé cada grup és completament autònom, hi ha la voluntat de facilitar, a llarg o mitjà termini, algun tipus d'entitat o d'estructura que pugui optimitzar recursos davant de necessitats compartides. I això té un nom des de l'inici: es diu "Fes GEST Catalunya". Aquesta fidelitat a la concepció originària ho és a una opció per l'economia social, la proximitat, els models d'emprenedoria col·lectiva, etc.

"Fes GEST Catalunya"

Per generar sinergies entre grups diferents del territori, per mancomunar serveis i rendibilitzar esforços, per treballar per l'expansió de la iniciativa, per tot plegat i tantes altres coses que no estan previstes perquè —us en recordeu?— s'hauran d'identificar de baix a dalt, es preveu dotar el moviment dels grups d'estalvi d'alguna cosa comuna. Una cosa que pot anar des d'un simple punt de trobada fins a una estructura professional, ja que l'evolució del programa no està escrita ni ho pot estar, i en una hipòtesi de futur correspondrà als grups, a tots ells, dibuixar-la. De moment, però, una única cosa assumeix aquest paper en tot plegat, i de manera ben modesta ara per ara: la pàgina web fesgest.cat.

Fi de recorregut i nova etapa

Els plantejaments i les accions que se'n deriven, fins ara han quedat explicats en aquestes línies escadusseres. En avaluar el moment present, només podem treure conclusions positives i optimistes, ja que els objectius s'han assolit i els resultats previstos fan pensar en quelcom que prendrà el relleu de l'estructura que li ha donat suport durant aquests pocs mesos i que li donarà continuïtat i creixement. I aquest quelcom és l'apoderament de les persones que, a cada territori, han posat en funcionament les primeres iniciatives o ho faran aviat. Seran persones preocupades per l'empobriment progressiu del seu entorn immediat, o per les conseqüències de la globalització, o per crear oportunitats per a la gent jove. O potser seran emprenedors, que voldran aglutinar al voltant del seu projecte les persones pròximes (amics, o fins i tot amics dels amics) com a fórmula per a evitar les dinàmiques perverses del món financer, tot generant mecanismes d'ajuda mútua i fins i tot de seguretat que altrament, per la via tradicional, no existirien. No és poca cosa: "Persones al servei de persones. Parlem? El banc de les millors empreses, i el teu. Benvingut al teu equip; un equip guanyador. Fu[Tu]r. Endavant. Passió per les persones. [Tu] ets l'estrella." Us sona, tot plegat? Només que en aquest cas és de veritat: tot plegat va de veres. ■

1. Vegeu el número 364 de Cooperació Catalana, d'abril del 2013.

Impulsem el projecte SocialCoop

Federació de Cooperatives Agràries de Catalunya

La Federació de Cooperatives

Agràries de Catalunya (FCAC) impulsa, un any més, el projecte SocialCoop.

L'any 2013, va ser a través de la participació en un programa d'àmbit estatal anomenat "Programa per a l'emprenedoria i el foment de lideratge de les dones en els òrgans de decisió de les cooperatives del sector agroalimentari" amb l'impuls de Cooperatives Agro-alimentarias de España i gràcies a un Conveni de col·laboració amb el Ministeri de Sanitat, Serveis Socials i Igualtat. Per a la participació en aquest programa hem comptat amb la col·laboració de la cooperativa Camp d'Alcarràs i Secció de Crèdit, SCCL, que participa en el projecte SocialCoop des de l'any 2011. Des de l'àrea social de la cooperativa d'Alcarràs es vetlla per la gent gran, i es vol que els socis i exsocs de la cooperativa hi puguin seguir estant vinculats després d'haver deixat l'activitat principal agrària, fomentant la seva participació activa en la creació de serveis per a la gent gran canalitzat des d'aquesta àrea de la cooperativa. Per aquest motiu hem portat a terme un pla d'empresa en el marc del qual s'han fet estudis jurídics, laborals i de viabilitat econòmica per a implementar serveis d'atenció a les persones des de la cooperativa.

L'objectiu del projecte SocialCoop és promoure la implantació, a les zones rurals, de serveis d'atenció a les persones grans, que generen ocupació, especialment femenina, i diversifiquen les activitats de les cooperatives agràries.

Per a Josep Pere Colat, president de la FCAC, "la raó de ser de les cooperatives agràries, la seva trajectòria empresarial i el seu compromís amb una base social arrelades al territori, les fa ser un agent clau en la creació d'ocupació i dinamització del territori

rural." És per això que la FCAC creu en la potencialitat d'aquest projecte.

L'embrió del projecte es remunta a l'any 2010, quan la Fundació del Món Rural elaborà una diagnosi de les necessitats i les potencialitats dels territoris rurals catalans per a la implantació de serveis d'atenció a les persones grans. Es varen detectar, doncs, les localitzacions més idònies per a implantar un projecte d'aquest tipus a Catalunya. D'aquesta iniciativa va néixer SocialCoop.

L'any 2011, per desenvolupar el projecte, la FCAC i la Fundació del Món Rural varen participar en un projecte pilot de la Red Rural Nacional, subvencionat pel Ministeri de Medi Ambient i Medi Rural i Marí i pel Fons Europeu Agrícola de Desenvolupament Rural (FEADER). També vàrem comptar amb la col·laboració de la

L'objectiu del SocialCoop és promoure la implantació, a les zones rurals, de serveis d'atenció a les persones grans, que generen ocupació, especialment femenina, i diversifiquen les activitats de les cooperatives agràries.

Esquerra: Estany d'Ivars d'Urgell.

Dreta: Celler Cooperatiu de Gandesa (Terra Alta).

“Som les cooperatives agràries les que podem explorar aquestes oportunitats, pel nostre vincle social i territorial i per la nostra capacitat com a empresa.”

Fundació Catalana de Cooperació i Aracoop, entitats especialitzades en la creació i el desenvolupament d'empreses cooperatives, i amb les federacions i unions de cooperatives agràries de les comunitats autònomes d'Aragó, Extremadura, Galícia, Principat d'Astúries i Comunitat Valenciana. SocialCoop 2011 va tenir dos eixos centrals:

- el suport o implementació de projectes pilot a Catalunya que responguessin als objectius d'atenció a les persones grans i dependents, la generació d'ocupació per a dones que viuen al món rural català i la integració de la iniciativa en l'estructura d'una cooperativa agrària.
 - l'elaboració de diagnòstic de localització a les comunitats autònomes esmentades per delimitar les zones més idònies per a la ubicació d'una iniciativa empresarial d'aquest tipus.
- Per a portar a terme el primer eix, es va comptar amb la participació del Celler Cooperatiu i Secció de Crèdit, SCCL de Gandesa, a la Terra Alta, una de les comarques

vulnerables detectades. A Gandesa es va plantejar la proposta d'analitzar un model empresarial integrable a la cooperativa tenint en compte les necessitats expressades pels seus socis, quant a l'atenció a les persones, i incorporant-hi les dones rurals de la zona. També es varen incorporar al projecte les iniciatives de la Cooperativa Camp d'Alcarràs i Secció de Crèdit, SCCL, que va fer un estudi de necessitats dels socis de la cooperativa i la seva visió del projecte social a realitzar per part de la cooperativa, i de la cooperativa Camp d'Ivars d'Urgell i Secció de Crèdit, SCCL, en la qual es va plantejar una col·laboració entre organismes públics, en aquests cas l'Ajuntament d'Ivars d'Urgell, la Cooperativa i les organitzacions de gestió assistencial de la zona. Per treballar el segon eix, es va portar a terme una diagnosi de les zones vulnerables on seria viable implementar iniciatives d'aquesta mena a les cinc comunitats autònomes que varen participar en el projecte. El 2012, la FCAC va continuar

impulsant el projecte SocialCoop.

En aquest cas, vàrem comptar amb el suport de la Diputació de Barcelona i la col·laboració, una vegada més, de la Fundació del Món Rural. La iniciativa objecte d'estudi es va centrar en el Celler Cooperatiu de Salelles, SCCL i es va elaborar un pla d'actuació que se centrava en els punts següents:

- Detecció de necessitats al territori (grup de treball amb agents territorials)
- Detecció de necessitats dels socis de la cooperativa
- Dimensionament econòmic del servei: pla d'empresa.

Com en diverses ocasions ha exposat Xavier Pié, cap de branca de Desenvolupament Rural de la FCAC: “Som les cooperatives agràries les que podem explorar aquestes oportunitats, pel nostre vincle social i territorial i per la nostra capacitat com a empresa. Un dels objectius que perseguim des de la Federació de Cooperatives de Catalunya amb el projecte SocialCoop és recolzar projectes viables que puguin ser una referència per a les cooperatives que vulguin explorar aquestes línies empresarials.”

Des de la FCAC volem continuar desenvolupant el projecte SocialCoop amb noves iniciatives que ajudin a dinamitzar el territori i les empreses cooperatives per al 2014. ■

On volem anar? Cal modificar la Llei de cooperatives?

Ignasi Faura i Ventosa
Advocat i cooperativista

El nostre país té una tradició cooperativa de més de cent cinquanta anys. I amb un arrelament especial al camp, al treball i al consum. Durant la primera meitat de la seva història, les cooperatives funcionaven sense llei pròpia, acollint-se a les escasses normatives d'ajuda mútua o d'associacions. Fins al 1931, amb la Segona República, no es va promulgar la primera llei de cooperatives a Espanya. A Catalunya fou l'any 1934 quan s'aprovà la Llei de bases de la cooperació per a cooperatives, mutualitats i sindicats agrícoles, i després, específicament, les lleis de cooperatives i la de sindicats agrícoles.

En Joan Ventosa i Roig, dirigent del cooperativisme català i diputat que presidí la Comissió que redactà la Llei de bases catalana, a la presentació d'aquest text al Parlament de Catalunya remarcava que “el caràcter comú predominant d'aquestes organitzacions és el de complir un servei, eliminant al mateix temps tota idea de lucre entre els associats i entre aquests i l'entitat a la qual pertanyen”. I també feia palesa l'aportació de la cooperativa com a model de democràcia econòmica, ja que tots els socis tenen les mateixes atribucions i drets independentment del capital que hi aporten. L'any 2009, el Departament corresponent elaborà un nou projecte de llei amb la intenció de promoure un increment de la mercantilització de les cooperatives, que el sector rebutjà i que finalment va ser retirat. Ara, de nou es recuperen moltes de les propostes d'aquell projecte, encara que la crisi que travessem qüestionari la validesa del mercantilisme com a referència única de l'activitat econòmica. Se'ns proposa un model híbrid de societat cooperativomercantil, guiada bàsicament pels rendiments i per una més

accentuada privatització d'aquests, en el qual l'associació de persones se supedita a la concepció empresarial mercantil, en lloc de potenciar un model eficient d'empresa social, col·lectiva i democràtica.

El concepte jurídic de la societat cooperativa ha estat sempre, i així es recull als principis de l'Aliança Cooperativa Internacional, el d'una societat que neix de l'associació de persones que volen millorar la situació econòmica i social dels seus socis, fent una activitat empresarial de base col·lectiva, de gestió democràtica, que promou els interessos col·lectius per damunt del benefici particular, tot guiant-se pels principis cooperatius.

El nou projecte canvia aquest concepte per un altre: la cooperativa és una empresa de responsabilitat limitada, que porta a terme activitat econòmica, oferint serveis als socis i/o al mercat, mitjançant l'agrupació de persones, tot remarcant l'aportació del capital per sobre de la participació en l'activitat cooperativa. S'hi afegeix certa literatura cooperativa com a complement del text, al qual incorpora determinades

definicions, confuses per als desconexedors del cooperativisme.

El nou text elimina dos elements fonamentals de la naturalesa específica de la societat cooperativa: “oferir un servei per la millora econòmica i social dels socis” i fer-lo mitjançant una “activitat econòmica o empresarial de base col·lectiva”. Un aspecte i l'altre van indissolublement units i són els que permeten desenvolupar un model de gestió democràtica propi de les cooperatives.

A més a més, modifica dues qüestions que són clau a la normativa cooperativa: la proposta de fer cooperatives de tan sols dues persones, eliminant d'arrel el concepte col·lectiu de l'entitat, la promoció del vot ponderat dels socis per sobre del vot igualitari, comú a les societats de persones. La Llei del 2002 ja havia reduït al mínim el nombre de socis d'una cooperativa: de cinc a tres —amb l'excepció de les cooperatives de consumidors, que requereixen un nombre més alt—, considerant que tres era el nombre mínim d'un col·lectiu, de manera que es trencava el model d'associa-

Correspon als cooperativistes d'avui decidir cap a on volem anar i actuar en conseqüència.

ció de persones per transformar-la en una comunitat de béns o en una societat mercantil de responsabilitat limitada.

La innovació del vot ponderat com a proposta de referència per a totes les classes de cooperatives trenca amb el principi cooperatiu “una persona, un vot” per afavorir una visió poc igualitària del vot; el valor d'aquest ara estarà més relacionat amb les aportacions de capital o de béns a la societat. S'abandona, així, un dels principis de l'Aliança Cooperativa Internacional, el que diu que “a les cooperatives de primer grau els socis tenen igual dret de vot: «un soci, un vot»”.

Aquests canvis fan molt difícil el desenvolupament d'un model de gestió democràtica per a regir les cooperatives, relacionat directament amb el model de societat col·lectiva on l'interès col·lectiu predomina sobre qualsevol idea de benefici particular, i amb igualtat de vot dels socis en tots els òrgans de la societat, que són les bases de la democràcia cooperativa. La democràcia mercantil és tota una altra cosa, sens dubte relacionada amb l'exercici del poder dins de l'empresa i, per tant, allunyada de la democratització econòmica dels drets i dels excedents! No cal dir que aquesta modificació pot qüestionar l'aplicació del règim fiscal més beneficiós de les cooperatives! Altres aspectes que introdueix el

text també són preocupants, com ara el tractament especial del soci col·laborador financer, l'assignació i possible repartiment dels fons de reserva obligatori i la reducció dels fons propis.

De fet, és innecessari parlar especialment dels socis col·laboradors financers, ja que aquests s'han de regular per les normes generals dels socis col·laboradors. El que sí que cal tenir en compte és el supòsit de la participació temporal de societats de capital risc, que, si bé es dona en pocs casos, convindria afavorir-lo per a projectes cooperatius nous. Preocupa més la falta de regulació de les emissions de capital voluntari i de participacions, ja que en aquests casos caldria introduir noves formes de control de la gestió de la cooperativa i més garanties de transparència dels seus comptes anuals.

Menys encertada encara és la proposta de reducció dels fons de reserva que es fa, així com la possible repartibilitat dels fons de reserva obligatòria en el moment de la liquidació, ja que pot contribuir a introduir el factor del benefici particular a les cooperatives, i afeblir-les en aquells moments en què, a curt termini, pugui ser més rendible financerament la liquidació que la continuïtat.

Recordem que la funció del Fons Obligatori de les cooperatives és consolidar econòmicament la societat, per afavorir-ne la continuïtat, poder suplir les capitalitzacions

modestes del seus orígens i acumular recursos propis gràcies a la participació dels socis en l'activitat cooperativa. En aquest sentit, la proposta de reduir les aportacions dels excedents cooperatius anual del Fons Obligatori de l'actual al 30% al 15% em sembla excessiva: crec que de cap manera no hauria de ser inferior al 20% perquè pugui mantenir la seva funció social.

Conceptualment i jurídicament, el text proposat és un pas enrere en la legislació cooperativa catalana i universal. En el primer terç del segle XX, en Joan Salas i Anton i en Joan Ventosa i Roig, reconeguts dirigents del cooperativisme català, tingueren una influència decisiva en la primera legislació cooperativa d'Espanya i de Catalunya. Als anys vuitanta tinguérem de nou una viva presència i influència en la recuperació de la legislació cooperativa, gràcies en part a l'Andreu Cortines, a l'Àngel Maria Echevarria i a la generació de dirigents d'aquells anys. Des d'aleshores ençà, hem anat navegant sense rumb fix, perdent de mica en mica el paper referent que havíem tingut, com a resultat d'un possibilisme marcat per la supeditació de les cooperatives als imperatius dels mercats o al manteniment aïllat de petites experiències, desproveïts de lideratges clars, de projectes rigorosos, d'organitzacions representatives amb sòlides conviccions cooperatives, amb l'acompanyament d'una administració poc compromesa amb el sector.

El que ens proposa el Projecte de llei és guardar certes formes i cert llenguatge cooperatiu, tot acceptant guiar-nos pels principis mercantils, que són més coneguts i generals i segueixen les normes dels mercats, amb supeditació a l'ordre econòmic dominant. Correspon als cooperativistes d'avui decidir cap a on volem anar i actuar en conseqüència. ■

Música a tot drap dintre les Cooperatives

Orquestra Simfònica del Vallès

Esteve Puigferrat i Aguilar

A primers de desembre en un article d'un diari en la seva versió en català, em vaig assabentar que aquesta orquestra s'havia convertit en una empresa d'economia cooperativa. Motiu principal: cansada d'anar a la recerca de subvencions que moltes vegades aconseguien que els hi prometessin, si bé a la pràctica lo difícil era cobrar-les i si havia sort, en un retard tant considerable que bé es podia dir que si no haguessin tingut altra forma de subsistència dels membres de la simfònica,

hagués sigut en "articulus mortis". El seu gerent actual, el senyor Albert Sampablo, que és músic, ha demostrat ser un gran gestor, ha aconseguit que a més de què ara quan tenen algun concert preparat el poden fer en un temps curt, en tres o quatre ciutats, i d'aquesta manera amortitzar l'esforç. En la part econòmica també els ha anat molt bé i a més, ara tenen molt més públic, degut al ser itinerants en comptes d'estar com abans molt ubicats a les ciutats grans de la nostra Nació.

Aquest senyor, **al ser músic**, coneix el panyo i ha fet a més que la **Orquestra Simfònica** hagi millorat els seus resultats artístics i per aquest motiu, per la seva qualitat, ara és contractada molt més que en temps passats.

El senyor Sampablo considero que bé es mereix que li fem un reportatge d'un parell de pàgines a la nostra revista i que se li publiqui com més aviat millor. ■

Donació de llibres

1. ARIAS SÁNCHEZ, Òscar. *Veus de pau a la Pedrera. Per la cultura de pau, fem possible el desarmament*. Barcelona: Fundació per la Pau, 2002.
2. CARRASCO, Carlos. *Introducción a una ecología política*. Madrid: Ediciones de la Torre, 1977.
3. "Economía social: Investigaciones en los ámbitos de los operadores de mercado y de no mercado". *Revista de Economía Pública Social y Cooperativa*, 63 (desembre). València: CIRIEC-España, 2008.
4. El análisis experimental de la ayuda al desarrollo. *La evaluación de lo que funciona y lo que no funciona*. Bilbao: Fundación BBVA, 2008.
5. FRIEDBERG, Erhard. "L'analyse sociologique des organisations". *Revue Pour*, 28. París, 1972.
6. GARCÍA SANZ, David. *Concentración en las empresas cooperativas*. Madrid: CES, 2001.
7. Jornada "La igualtat entre dones i homes un any després de la Llei". Barcelona: CTESC, 2008.
8. Lagun Aro. *Normativa*, 1984.
9. *Les empreses d'inserció a Espanya*. Barcelona: Fundació Un Sol Món, 2007.
10. MAS IVARS, M.; ROBLEDÓ DOMÍNGUEZ, J. C. *Productividad*. Bilbao: Fundación BBVA, 2010.
11. *Offshoring in the global economy*. Bilbao: Fundación BBVA, 2011.
12. *Opiniones sobre la coeducación*. Barcelona: Nova Terra, 1972 (Cuadernos Genus, 14).
13. *Poblaciones de derecho y de hecho de los municipios españoles*. *Patrón Municipal de 1975*. Madrid: Instituto Nacional de Estadística, 1977.
14. *Estudi del finançament de les cooperatives agràries amb secció de crèdit sota la perspectiva de la teoria de l'agència i la teoria dels costos de transacció*. Barcelona: Federació de Cooperatives Agràries de Catalunya, 1997.
15. "Social Enterprises and Social Economy. Empresas Sociales y Economía Social" *Revista de Economía Pública Social y Cooperativa*, 75. València: CIRIEC-España, 2012.

■ La Biblioteca de la Fundació Roca Galès està al servei de totes aquelles persones que volen consultar temes referents a cooperativisme i economia social.

■ Agraïm la col·laboració de totes aquelles persones i entitats que amb les seves donacions han contribuït a assolir els 5.000 exemplars que actualment la nostra biblioteca pot oferir als seus lectors.

■ Segueixen arribant nous llibres, i a fi d'obtenir l'espai necessari, hem cregut oportú fer una reestructuració de la biblioteca, retirant les obres de les quals disposem més d'un exemplar, i d'aquelles que no tracten específicament dels temes sobre els quals estem especialitzats.

■ Cada mes, la biblioteca de la Fundació Roca i Galès publicarà a Cooperació Catalana un llistat de quinze títols d'aquest tipus de material.

■ Aquests llibres podran ser obtinguts de forma gratuïta per qualsevol persona o entitat que hi estigui interessada.

- Com obtenir aquests llibres:
- Cal demanar-los per telèfon o per fax a la bibliotecària en horari de la biblioteca.
 - Durant un període de trenta dies posteriors a la seva publicació.
 - Els llibres s'hauran de recollir a la Fundació Roca i Galès i prèviament s'haurà d'omplir una fitxa amb les dades personals.
 - En cap cas no es podrà fer un ús comercial del material obtingut.
 - Les peticions seran ateses per rigorós ordre de comanda.

BIBLIOTECA DE LA

FUNDACIÓ ROCA I GALÈS

Horari:

dilluns a dijous de 9:30 a 13 h.

dijous i dijous de 16 a 19 h.

Telèfon: 93 215 48 70

Fax: 93 487 32 83

a.e.: biblioteca@rocagales.cat

www.rocagales.cat

La Biblioteca de la Fundació Roca i Galès ha rebut de nou una extensa donació de llibres de temàtica cooperativista, economia social, medi ambient i altres, que ha incorporat als seus fons. Tot i això, té un considerable romanent que posa a disposició de les persones i entitats que hi puguin estar interessades. Cal convenir dia i hora amb la bibliotecària per venir a triar-los.

Retalls

Elisenda Dunyó

COMPARTIR

Núm. 92. Octubre-diciembre del 2013
Barcelona

compartir@fundacionespriu.coop
www.fundacionespriu.coop

Revista trimestral de cooperativisme sanitari en versió catalana. També en fan una versió castellana. El monogràfic i el tema central d'aquest número tracten de la participació dels pacients en el diagnòstic i el tractament mèdic. Tal com els editors indiquen a l'editorial, han escollit l'anàlisi d'aquests dos punts per ser totalment coherents amb el que propugnen: el diàleg entre metges i pacients. A més, hi han les seccions habituals, com ara "Salut", amb articles que fan referència als primers auxilis en cas de congelació, o d'altres que parlen de la diabetis i el sucre. A la secció central, dedicada al cooperativisme sanitari, es fa un recorregut pels actes, cursos, homenatges i premis organitzats per ASISA, la Fundació Espriu i la SCIAS. Cal destacar els articles següents: "La Fundació Espriu, entre les empreses líders de l'economia social", en el qual publiquen una part de la llista d'empreses d'economia social més importants d'Espanya i situen la Fundació Espriu al cinquè lloc; a "Les cooperatives, una eina per a sortir de la crisi", es reflexiona sobre l'aprovació de la resolució del Parlament Europeu que reconeix la important contribució que fan les cooperatives i les empreses d'economia social per a poder sortir de la crisi; a "Centenars d'històries cooperatives" es presenta un web que aplega més de quatre-cents cinquanta històries de cooperatives, amb la intenció de difondre els beneficis d'aquestes, i utilitza la narració de la història de cadascuna per endinsar-nos en el món cooperatiu. La publicació acaba amb la secció "Cultura". ■

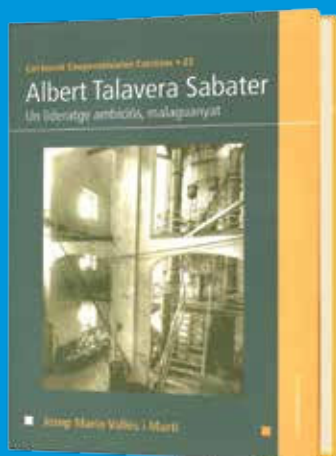
DEUSTO ESTUDIOS COOPERATIVOS

Núm. 3 (2013) Universidad de Deusto
Bilbao

iec.derecho@deusto.es
www.deustoestudioscooperativos.deusto.es

Revista en llengua castellana i en llengua anglesa de periodicitat quadrimestral que publica la Facultat de Dret de la Universidad de Deusto. Inclou sis articles amb els títols següents: a "La transformació d'una fundació en una cooperativa d'utilitat pública" s'analiza l'exercici actiu del jurista urgit per una realitat social en canvi permanent, que examina la norma des d'uns punts fàctics no previstos. L'article "Harmonització del dret cooperatiu a l'Amèrica Llatina: Reptes i oportunitats" tracta del projecte de "Ley Marco para las Cooperativas de América Latina". A "Desafiaments i perspectives dels sindicats i les cooperatives" es vol demostrar que la complexitat de les cooperatives pot frenar l'entusiasme relatiu al potencial a l'hora de resoldre alguns dels problemes econòmics i socials. L'article "L'assemblea general de les societats cooperatives" constitueix una visió pràctica de l'assemblea general de les cooperatives, en mostra les característiques, parla de les competències i tracta els aspectes essencials, des d'un punt de vista pràctic, del funcionament d'una assemblea d'aquestes característiques; s'hi aborden qüestions com ara la competència, la forma, el termini, el contingut, la posició del soci, la mesa de l'assemblea, la presidència, el quòrum, la llista d'assistència o el dret a vot. L'article "Les benefit corporations nord-americanes" presenta aquesta nova forma d'empresa social sorgida als Estats Units, en la qual l'obtenció de beneficis s'ha de fer per mitjà d'una activitat empresarial que, en conjunt, tingui un impacte positiu en la societat i en el medi ambient. L'estudi "El concepte juridicoconstitucional de la cooperativa a Cuba" fa una sèrie de valoracions al voltant del concepte de cooperativa en el constitucionalisme cubà. ■

Col·lecció Cooperativistes Catalans

Altres títols de la col·lecció

1. GAVALDÀ, Antoni
Josep M. Rendé i Ventosa
2. ANGUERA, Pere
Antoni Fabra Ribas
3. CASANOVES I PRAT, Josep Josep
Lladó i Quintana
4. JIMÉNEZ NAVARRO, Àngel Sants
Boada i Calsada
5. FERRER I GIRONÈS, Francesc
Joan Tutau i Vergés
6. VICEDO RIUS, Enric
Enric d'Hostalric i Colomer
7. GAVALDÀ, Antoni
Benet Vigo i Trulls
8. PLANA I GABERNET, Gabriel
Josep Roca i Galès
9. COMAS I CLOSAS, Francesc
Leonei Soler i March
10. POMÉS, Jordi
Salvador Pagès Inglada
11. AUDÍ, Pere - ORESANZ, Toni
Joaquim Llorens Abelló
12. BOSH I CUENCA, Pere
Pere Dausà i Arxer
13. DUCH PLANA, Montserrat
Mícala Chalmeta
14. SUÑÉ MORALES, Jordi Miquel
Mestre i Avinyó
15. VALLÈS I MARTÍ, Josep Maria
Josep Cabeza i Coll
16. SERRANO I BLANQUER, Jordi
Joan Salas Antón
17. GARAU ROLANDI, Miguel Joan
Peiró i Belis
18. BOSCH I CUENCA, Pere Jaume
Rossich i Bassa
19. PIÑANA EDO, Marcel·li Joan
Mestre i Mestre
20. HERNANDEZ BENAVENTE, Santos
Josep Espriu i Castelló
21. ROTGER I DUNYÓ, Agnès
Joan Ventosa i Roig
22. PONS I ALTÈS, Josep M.
Pere Boldú i Tilló

23

**VALLÈS I MARTÍ, Josep Maria
Albert Talavera i Martí**

Ed. Fundació Roca i Galès amb Cossetània Edicions

FUNDACIÓ ROCA I GALÈS

Aragó, 281, 1r 1a - 08009 Barcelona
Tel. 932 154 870 - www.rocagales.cat

 facebook.com/fundacio.rocagales.5

FUNDACIÓ ROCA I GALÈS
Aragó, 281, 1r- 1a. 08009 Barcelona
Tel. 932 154 870
www.rocagales.cat
cc@rocagales.cat

cooperació
CATALANA

BUTLLETA DE SUBSCRIPCIÓ

Entitat _____
Nom _____ Cognoms _____
Adreça _____
Codi postal _____ Població _____
Telèfon _____
Correu electrònic _____

☐ **Desitjo subscriure'm fins nou avís a la revista Cooperació Catalana**
Preu subscripció anual (11 núms.) 30 €

Forma de pagament

☐ Transferència cte. núm: 2100-3014-76-2500018353

☐ Xec bancari adjunt a nom de: FUNDACIÓ ROCA I GALÈS

☐ Domiciliació bancària: Nom titular: _____
Entitat bancària: _____
Núm. compte: _____

Entitat _____ Oficina _____ DC _____ Núm. de compte _____

**Preu de
subscripció anual
(11 núms.)
30 €**
Preu d'un número: 3 €

